HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דקא מדלג ומני חד חד. שהולך ומחסר העדים מן הקשרים אחד אחד בכל דילוג ודילוג שמנה במשנתנו לא דילג אלא אחד במנין הקשרים: **שמע מינה האי קרוב חתים.** כין בתחילה קודם לכשרים בין באמצעו בין בסופו: **מדלג קבע ליה מקום.** לקרתה במתני': **ושמע מינה.** מדלג קבע מקום שמע מינה דכל גיטין ושטרות מקושרים היולאין בבית דין להעיד על חתימת העדים לקיימו: **מכל שלשה.** שהרי לחתימי ביה שיכירו עדי השוק את חתימתן מקיימינן ליה לגיטא ואפילו הן מפוזרין כגון אם יש בו י' עדים ועדי השוק מכירין את כתב הראשון והשלישי והחמישי ולא בעינן שיכירו אותן שלשה רלופין: **דאי ס"ד בעינן רלופין.** אמאי לא הוכשרו בו אלא השלמת קרוב אחד ומשום דלמא אתי לקיומיה בשני קרובים וחד כשר כדאמרינן לעיל: **ליקבע ליה מקום.** להשלמת קרובים: **או בחתילה.** קודם לשנים הכשרים בכל שלשה ושלשה החתומין בו: **או באמצע.** כל ג' וג' חתומין יכשיר קרוב אחד כגון כשר וקרוב וכשר וחוזר וחותם כשר וקרוב וכשר וכן לעולם: **או בסוף.** כל ג' וג' יקבע מקומו: **ולכשר ביה.** קרובים טובא וליכא למיחש דלמא אתי לקיומיה בשני קרובים וחד כשר דהא לא אמכחת שני קרובין בכל ג' לרופין שבו אחין לך בו שנים קרובים אלא יהא הפסק ב' כשרים ביניהם אלא מדלא אשכח תקנתא להשלמת שני קרובים בקביעות מקום שמע מינה לא בעינן לרופין הלכך חיישינן דלמא מקיים ליה בקרובין מפוזרין: **כי אתו נקמיה דר' אמי.** גט מקושר אלא אזמין לו עדים למנין קשריו והסופר והעדים בפניו ועדיין לא נמסר לה: **א"ל רו'.** כבן נגס: כן הוא עיקרה של סוגיא זו ולא שמעתיה כן אלא כביאורה בקונטרס מורי הזקן:

הדרן עלך הזורק גט

המגרש. ואמר לה. בשעת מסירה: **גמ' על מנת הוא.** על מנת אלא תנשאי לפלוני: **אבל בעל מנת מודו.** רבנן דבגט לא שייך שהתירה במסירת הגט לכל אדם אלא שהתנה עמה על מנת שלא תנשאי לזה ואין זה אלא כתנאי בעלמא: **אלא של עובדי כוכבים.** דכתיב אחותכם: הכא

צא והשלם עליו עבד מן השוק. לאמר בפרק גט פשוט (ב"ב דף קפב:) מילאהו בקרובים כשר דמשמע דוקא קרובים כשרים למילוי ומעשה בא לפני רבינו משולם באחד שכתב גט [א] לאשתו והחתים עליו ב' עדים ואחר זמן החתים עליו [ו] עד שלישי [ב] והכשירו מסברא דהא דאמרינן דאין עדי הגט חותמין זה בלא זה [ג] היינו בשנים או שזימן שלשה יחד שאין הגט יכול להיות בפחות אז יחתמו כולם זה בפני זה אבל כשהגט נגמר בשנים ולא היה אז דעתו להחתים יותר כשחזר והחתים שלישי אין נפסל בכך כיון שנגמר ע"י הראשונים ור"ת הביא ראיה מהא דכשר לישנא דלא והשלם עליו עבד מן השוק משמע שכבר חתמו הראשונים ולא היה צריך כי אם להשלים אלמא כיון שכבר הוכשר הגט ע"י הראשונים אז לא מיפסיל בהשלמת אחרים זה שלא בפני זה ומיהו בקונטרס פירש והסופר והעדים בפניו ועדיין לא נמסר משמע שסובר דבעינן זה בפני זה ומה שפירש ועדיין לא נמסר לה [ד] ר"ל שהעדים לא חתמו עדיין ולהכי לא נמסר לה וחותמין כולן זה [ה] בפני זה אך מה שפי' שהסופר בפניו בחנם פירש דמה לנו אם אם הלך לו הסופר וכן פירש הר' אלחנן דנראה לפוסלו דכיון שבא להחתים אלישי גילה דעתו שלא יהא גט עד [ו] שהחתים אלישי וחתימתו אין כלום כיון שלא חתמו זה בפני זה: **גזירה משום כולהם.** פירש בקונטרס דמסתמא למנין קשריו היו עדיו מתחלה וחיישינן דלמא אמר להו כולכם חתומו והרי אחד מהם שלא חתם ותימה מאחר דפסלינן גט קרח משום כולכם מאותו טעם נפסל קרוב להחתים בתוכו כדאמרינן לעיל בפ' ג' (דף יח:) דאם אמר הבעל כולכם למ"ד [ז] משום עדים נמצא אחד מהן קרוב או פסול פסול הגט ויש לחלק דהכא במקושר דעדיו ג' הכשיר בו אחד קרוב [ח] ולעיל בפ"ב (שם ד"ה אמרי) אתרכתי:

הדרן עלך הזורק גט

המגרש. אבל בעל מנת מודו ליה. לכאורה היה נראה דדוקא בעל מנת שלא תינשאי מודו דלא הוי שיור משום דהותרה אלא בזנות אבל בעל מנת שלא תיבעלי ולא תינשאי הוי שיור כמו חוץ ולהכי נקט בברייתא בסמוך על מנת שלא תינשאי גרידא דבשלא תינשאי ולא תיבעלי מודה ר' אליעזר דהוי שיור כמו חוץ וכן משמע קצת דהא לקמן (פג.) פריך אר"י יוסי הגלילי דאמר היכן מצינו אסור לזה ומותר לזה הכא דבגט לא שייך שהתירה במסירת הגט לכל אדם אלא שהתנה עמה על מנת שלא תנשאי לזה ואין זה אלא כתנאי בעלמא: **אלא של עובדי כוכבים.** דכתיב אחותכם: הכא

א א מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה י סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קלז סעיף ז:

ב ב מיי' וסמג שם טוש"ע שם וסימן קמז סעיף ב:

ג ג מיי' שם הלכה טו סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קלז סעיף ז:

ד ד מיי' פי"ד מהל' טומאת צרעת הל' יא:

ה ה מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה טו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קלז סעיף ז:

פסקי רי"ד (המשך)

גיטין סתם שבכתיבה מתגרשת האשה לא באמירה וכיון שהגט כתוב כהלכתו אומר לה זה גיטך והיא מגורשת: איבעיא להו האי אלא חוץ הוא או ע"מ הוא חוץ הוא ובחוץ הוא דפליגי רבנן עליה דר' אליעזר דהא שייר ליה בגט אבל בע"מ מודו ליה מידי דהוה אכל תנאי דעלמא אם דלמא ע"מ הוא ובע"מ הוא דפליג רבי אליעזר עליהו דרבנן אבל בחוץ מודה להו דהא שייר ליה בגט אמר רבינא ת"ש כל הבתים מיטמאין בנגעים אלא עובדי כוכבים אי אמרת בשלמא חוץ הוא שפיר אלא אי אמרת על מנת הוא דלא מיטמו בתי עובדי כוכבים הוא דמיטמו בתי ישראל הא מיטמו בתי עובדי כוכבים לא מטמאי בתי ישראל ועוד בתי עובדי כוכבים מי מטמאי והתניא [ו] ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם ארץ אחוזתכם מטמאה בנגעים ואין בתי עובדי כוכבים מטמאין בנגעים אלא [ה] שמע מינה חוץ הוא ש"מ מתני' דלא כי האי תנא דתניא אמר ר' יוסי בר' יהודה לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני שאינה מגורשת על מה נחלקו על המגרש אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם על מנת שלא תנשאי לפלוני שר"א

מסורת הש"ס

ג) גר' הרא"ש דר' יגאי. וע"ש בקרבן נתנאל במאירי גרס דר' יוחנן.] ד) בכת"י נוסף: בפני שנים. ה) נע' תוס' לקמן פד: ד"ה אם כתבון]. ו) ס"א מידי דהוי אכל תנאי דעלמא. ז) נגעים פי"ב מ"ח. ח) בדפו"ר עוד, ובמרדכי עוד עד שלישי יען שהיה מחתימתו ליכתם. ט) בר"ן ובמרדכי אינם: שיחתים. י) בדפו"ר אינם אמר. ובמר"ם ש"ך אינם שמצא ספר מוגה וכתוב, דבאלא שבא דאסיר דאסיר נטוראין. ט) נ"ל מודה. לש"ם.

תורה אור השלם

1. כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לַאֲחֻזָּה וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזָּתְכֶם:

ויקרא יד לד

מוסף תוספות

א. פשוט. הרא"ש בסימן יג, רשב"ם. ב. שלא בפני העדים. עדיין. ג. גזירה משום כולכם. הרא"ש שם. ד. אינו רוצה לומר שכבר חתמו העדים אלא שלא נמסר לה עדיין, דאינהו נמי בעי למיחתם בפניו, אלא. הר"ן על הרי"ף. ה. והוה ליה כאילו בטלו הבעל. רשב"ם [ועיין בר"ן שם] הרי"ף]. ו. בר"ן על הרי"ף. לריש לקיש דאמר דבאומר כולכם. ז. דכיון דבעיקר עדותו של מקושר דהיינו בג' עדים הצריכין בו עד אחד קרוב כשר דג' במקושר לאו דאורייתא כדאיתא בגמ' (לעיל פא:) אפילו אמר כולכם עדים לאו לצרף עדותן אמר כן ותהא עדותן בטלה אלא כל אמר שיחתמו הכשרים כדינן והקרוב כדינו. ר"ן שם. ח. נוקי בע"מ ובאומר נמי שלא הבעליו. הרא"ש בסימן ג', ותוס' הרא"ש. ט. אלא ודאי משמע דע"מ כי האי [גוונא] הרי הוא כחוץ, ומאן דפליג בחוץ בהאי [ע"מ] נמי פליג. רשב"ם. י. אלא שהטיל עליה תנאי שלא תבעל לזה כלל, ולא שייך לאקשויי היכן מצינו אסורה לזה ומותרת לזה. הרא"ש שם ושם. יא. ותדע לך דהכא ע"מ דומיא דחוץ קאמר. רשב"ם. יב. בין ע"מ שלא תינשאי לע"מ שלא תינשאי ולא תיבעלי לו. רשב"ם. יג. דמתניתין אי ע"מ הוא. הר"ן. יד. דסתמא קאמר אלא לפלוני. הר"ן. טו. בהאי ע"מ. הר"ן. טז. ר"א לרבנן. הר"ן.

פסקי רי"ד

אמר אביי האי קרוב חתים בין בתחילה בין באמצע בין בסוף המאי מדלא קא קבע ליה מקום. פי' הה"ה נמי בפשוט אם היו חתומים בו ד' וה' עדים ונמצא א' מהן קרוב או פסול תתקיים העדות בשאר ולא חיישינן לקרוב בכל היכא דאיתא חתום ואי ק' הא אמרן לעיל בהמביא (יח:) תנין מיוחסה בתחלה קרוב או פסול אמרי לה פסול דאתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא יש לתרץ התם חתום קרוב בתחילה ואין שם עדים אחרים והרוואה סובר שעל הקרוב סומך אבל הכא כבר חתום הוא בכשרים ואינו חותם בקרוב אלא על הקשר קרח ויודעים שעל שאר העדים סומכין כדתרצינן התם ט) גבי מילאהו בקרובים כשר: ושמעת מינה מכל תלתא מקיימינן ולא בעינן רצופים דאי ס"ד בעינן רצופים ליקבע ליה להאי קרוב מקום אם בתחילה או באמצע או בסוף וליתכשרו ביה טובא פי' וה"ה לפשוט שהיו חתומים בו עדים הרבה מכל תרי מגייהו מקיימי ולא בע' רצופים פי' שכך הם שנים בפשוט כמו ג' במקושר: **סליק פירקא**

המגרש את אשתו וא"ל הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלוני ר' אליעזר מתיר וחכמים אוסרין כיצד יעשה יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם וכתבו בתוכו אע"פ שחזר ומחקו פסול. פי' בעת שמסר לה הגט לא אמר הרי זה גיטך סתם אלא אמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלוני: כיצד יעשה וכו'. פירוש שהגט לא נתבטל בכך ובכשרותו עומד אלא שהנתינה הראשונה לא היתה יפה ויטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם ודוקא יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה בכשרות אז היא מגורשת אבל אם לא נטלו ממנה וחזר ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם אינו כלום דבעינן ונתן בידה ונתינה ראשונה כיון שהיתה בפסול כמאן דליתא דמיא הילכך בעינן נתינה בכשרות והאי דתני שיאמר לה בנתינה שניה הרי את מותרת לכל אדם לאו דוקא אלא אם אמר לה הרי זה גיטך סתם די לנו דכשאומר לה הרי זה גיטך סתם הכי משמע שהתיר מותרת לכל אדם אלא מפני ששנה התיולה אלא לפלוני חזר ושנה הרי את מותרת לכל אדם ולאו דוקא אלא שאמר לה הרי זה גיטך סתם דיו דהאי דתנן לקמן (פה.) גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם דוקא בכתיבת הגט מיירי לא שיהא צ"ל לה בעת המסירה דומיא דסיפא דקתני ר' יהודה אומר ודין דיהבה ליך מנאי שאין זה (מכבר) [מדבר] אלא שיכתבנו בגט לא שיאמר לה בפה כך. וכך הרי את מותרת לכל אדם דוקא בכתיבת הגט מיירי אבל במסירתו לה אינו צ"ל אלא הרי זה

ט) נדף יח: ד"ה אמר לה ע"ש ובתוס' ד"ה אמרי.

עין משפט נר מצוה

צא דלמא בפרק גט פשוט (ב"ב דף קפב:) מילאהו בקרובים כשר דמשמע דוקא קרובים כשרים למילוי ומעשה בא לפני רבינו משולם באחד שכתב גט [א] לאשתו והחתים עליו ב' עדים ואחר זמן החתים עליו [ו] עד שלישי [ב] והכשירו מסברא דהא דאמרינן דאין עדי הגט חותמין זה בלא זה [ג] היינו בשנים או שזימן שלשה יחד שאין הגט יכול להיות בפחות אז יחתמו כולם זה בפני זה אבל כשהגט נגמר בשנים ולא היה אז דעתו להחתים יותר כשחזר והחתים שלישי אין נפסל בכך כיון שנגמר ע"י הראשונים ור"ת הביא ראיה מהא דכשר לישנא דלא והשלם עליו עבד מן השוק משמע שכבר חתמו הראשונים ולא היה צריך כי אם להשלים אלמא כיון שכבר הוכשר הגט ע"י הראשונים אז לא מיפסיל בהשלמת אחרים זה שלא בפני זה ומיהו בקונטרס פירש והסופר והעדים בפניו ועדיין לא נמסר משמע שסובר דבעינן זה בפני זה ומה שפירש ועדיין לא נמסר לה [ד] ר"ל שהעדים לא חתמו עדיין ולהכי לא נמסר לה וחותמין כולן זה [ה] בפני זה אך מה שפי' שהסופר בפניו בחנם פירש דמה לנו אם אם הלך לו הסופר וכן פירש הר' אלחנן דנראה לפוסלו דכיון שבא להחתים אלישי גילה דעתו שלא יהא גט עד [ו] שהחתים אלישי וחתימתו אין כלום כיון שלא חתמו זה בפני זה: **גזירה משום כולכם.** פירש בקונטרס דמסתמא למנין קשריו היו עדיו מתחלה וחיישינן דלמא אמר להו כולכם חתומו והרי אחד מהם שלא חתם ותימה מאחר דפסלינן גט קרח משום כולכם מאותו טעם נפסל קרוב להחתים בתוכו כדאמרינן לעיל בפ' ג' (דף יח:) דאם אמר הבעל כולכם למ"ד [ז] משום עדים נמצא אחד מהן קרוב או פסול פסול הגט ויש לחלק דהכא במקושר דעדיו ג' הכשיר בו אחד קרוב [ח] ולעיל בפ"ב (שם ד"ה אמרי) אתרכתי:

הדרן עלך הזורק גט

המגרש. אבל בעל מנת מודו ליה. לכאורה היה נראה דדוקא בעל מנת שלא תינשאי מודו דלא הוי שיור משום דהותרה אלא בזנות אבל בעל מנת שלא תיבעלי ולא תינשאי הוי שיור כמו חוץ ולהכי נקט בברייתא בסמוך על מנת שלא תינשאי גרידא דבשלא תינשאי ולא תיבעלי מודה ר' אליעזר דהוי שיור כמו חוץ וכן משמע קצת דהא לקמן (פג.) פריך אר"י יוסי הגלילי דאמר היכן מצינו אסור לזה ומותר לזה הכא דבגט לא שייך שהתירה במסירת הגט לכל אדם אלא שהתנה עמה על מנת שלא תנשאי לזה ואין זה אלא כתנאי בעלמא: **אלא של עובדי כוכבים.** דכתיב אחותכם: הכא

ולהכי נקט בברייתא בסמוך על מנת שלא תינשאי גרידא דבשלא תינשאי ולא תיבעלי מודה ר' אליעזר דהוי שיור כמו חוץ וכן משמע קצת דהא לקמן (פג.) פריך אר"י יוסי הגלילי דאמר היכן מצינו אסור לזה ומותר לזה הכא דבגט לא שייך שהתירה במסירת הגט לכל אדם אלא שהתנה עמה על מנת שלא תנשאי לזה ואין זה אלא כתנאי בעלמא: **אלא של עובדי כוכבים.** דכתיב אחותכם: הכא

א מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה י סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קלז סעיף ז:

ב מיי' וסמג שם טוש"ע שם וסימן קמז סעיף ב:

ג מיי' שם הלכה טו סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קלז סעיף ז:

ד מיי' פי"ד מהל' טומאת צרעת הל' יא:

ה מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה טו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קלז סעיף ז: